

Warszawa, 2011.05.23

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Fgr.070-10 /2011

**Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Panie Marszałku!

W związku z przekazaną przy piśmie z dnia 29.04.2011r. znak SPS-023-22309/11 interpelacją posła Marka Biernackiego w sprawie przymusowych ubezpieczeń budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego oraz ubezpieczeń OC rolników - uprzejmie informuję Pana Marszałka, co następuje.

Zgodnie z ustawą z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.), ubezpieczeniami obowiązkowymi są m.in.

- 1) ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego (ubezpieczenie OC rolników),
- 2) ubezpieczenie budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych (ubezpieczenie budynków rolniczych).

Zgodnie z ww. ustawą, każdy rolnik jest obowiązany do zawarcia umowy ubezpieczenia OC rolników z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego na okres 12 miesięcy. Obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia OC rolników powstaje w dniu objęcia w posiadanie gospodarstwa rolnego. Ubezpieczeniem OC rolników jest objęta odpowiedzialność cywilna rolnika oraz każdej osoby, która pracując w gospodarstwie rolnym w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej wyrządziła szkodę w związku z posiadaniem przez rolnika tego gospodarstwa rolnego, tj. zarówno szkód związanych bezpośrednio z pracami polowymi (opryski chemiczne,

ruch maszyn, itp.), jak również szkód, których wyrządzenie pozostaje w związku z ruchem na drodze publicznej (ruch pojazdów, pędzenie zwierząt, itp.).

Natomiast istotą obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych jest zagwarantowanie posiadaczowi gospodarstwa rolnego środków finansowych na odtworzenie lub naprawianie w tych budynkach szkód, powstałych wskutek ognia i innych zdarzeń losowych trudno przewidywalnych np.: powodzi, huraganu lub pioruna. Ubezpieczeniem objęte są budynki wchodzące w skład gospodarstwa rolnego a więc zarówno budynki mieszkalne jak i zabudowania gospodarcze. Ogólne warunki ubezpieczenia budynków rolniczych określa ww. ustawa.

Suma ubezpieczenia, jak w każdym innym ubezpieczeniu majątkowym, również w ubezpieczeniu obowiązkowym budynków rolniczych stanowi górną granicę odpowiedzialności ubezpieczyciela (art. 824 § 1 k.c. w związku z art. 22 ust. 1 omawianej ustawy i jest ustalana odrębnie dla każdego z budynków, w wyniku uzgodnień ubezpieczającego z ubezpieczycielem.

Sumę ubezpieczenia ustala się zgodnie z zasadami wskazanymi w art. 70 ust. 2 pkt 1 lub 2 ustawy. W przypadku budynków nowych lub których stopień zużycia technicznego nie przekracza 10%, suma ubezpieczenia odpowiada wartości budynku w stanie nowym (suma ubezpieczenia w wartości nowej). W przypadku budynków o większym stopniu zużycia, suma ubezpieczenia odpowiada rzeczywistej wartości tego budynku, przez którą rozumie się wartość w stanie nowym w dniu zawarcia umowy, pomniejszoną o stopień zużycia budynku rolniczego (suma ubezpieczenia w wartości rzeczywistej). Normy zużycia budynków określa się stosownie do przepisów prawa budowlanego, tj. ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623, z późn. zm.), ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 7 października 1997 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 132, poz. 877, z późn. zm.). Dla wyznaczenia zużycia technicznego ubezpieczyciele posługują się normami zużycia w szczególności uwzględniającymi: przeznaczenie budynku (budynki mieszkalne, gospodarcze), konstrukcje budynku (drewniana, masywna, mieszana) oraz wiek budynku i jego trwałość liczoną w latach. Powyższe regulacje związane ze stosowaniem pojęcia „normy zużycia” umożliwiają także stronom stosunku

prawnego umowy ubezpieczenia ich zastosowanie do odpowiedniej sytuacji faktycznej, przez co sytuacja każdego ubezpieczającego się może być traktowana w sposób indywidualny.

W razie zaistnienia szkody w budynkach rolniczych zakład ubezpieczeń, z którym została zawarta umowa ubezpieczenia wypłaca odszkodowanie odpowiadające wartości zaistniałej szkody w ramach sumy ubezpieczenia budynku. Sumę ubezpieczenia, odrębnie dla każdego budynku ustala ubezpieczający z zakładem ubezpieczeń.

Wysokość szkody w budynkach ustala się na podstawie:

- 1) *cenników stosowanych przez zakład ubezpieczeń; ustalenie wysokości szkody na podstawie tych cenników następuje w każdym przypadku niepodejmowania odbudowy, naprawy lub remontu budynku;*
- 2) *kosztorysu wystawionego przez podmiot dokonujący odbudowy lub remontu budynku, odzwierciedlającego koszty związane z odbudową lub remontem, określone zgodnie z obowiązującymi w budownictwie zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych - przy uwzględnieniu dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i wyposażenia; jeżeli suma ubezpieczenia została ustalona według wartości rzeczywistej, uwzględnia się również faktyczne zużycie budynku od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń do dnia powstania szkody.*

Zakład ubezpieczeń jest obowiązany do corocznego aktualizowania stosowanych cenników. Stosownie do postanowień art. 68 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) zakład ubezpieczeń może zweryfikować zasadność wielkości i wartości robót ujętych w przedstawionym przez ubezpieczającego kosztorysie wystawionym przez podmiot dokonujący odbudowy lub remontu budynku, odzwierciedlającym koszty związane z odbudową lub remontem, określone zgodnie z obowiązującymi w budownictwie zasadami kalkulacji i ustalonymi cenami robót budowlanych. Kosztorys ten powinien zostać przedłożony przez ubezpieczającego najpóźniej w terminie 12 miesięcy od dnia powstania szkody.

Zakład ubezpieczeń nie uwzględnia stopnia zużycia budynku przy szkodach drobnych, których wartość nie przekracza równowartości w złotych 100 euro, ustalonej przy zastosowaniu kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego w dniu ustalania odszkodowania.

Ustalona wysokość szkody w budynkach rolniczych, zgodnie z art. 69 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) podlega:

- 1) zmniejszeniu o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub odbudowy,
- 2) zwiększeniu w granicach sumy ubezpieczenia o udokumentowane koszty uprzątnięcia miejsca szkody w wysokości do 5 % wartości szkody.

Zgodnie z tym przepisem wysokość szkody zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub odbudowy. Zgodnie z art. 824¹ § 1 k.c., co do zasady ubezpieczony nie może wzbogacić się na szkodzie. Gdyby natomiast ubezpieczony miał otrzymać odszkodowanie zapewniające mu możliwość przywrócenia budynku do stanu poprzedniego, a jednocześnie pozostały mu po szkodzie np. materiały budowlane nadające się do użytku, przeróbki lub odbudowy, pozostawałby *de facto* wzbogacony o wartość tych materiałów.

Natomiast zwiększenie szkody z tytułu kosztów uprzątnięcia miejsca szkody podlega pewnym ograniczeniom. Po pierwsze, podlega limitowi w postaci 5% wartości szkody, po drugie, zwiększenie może nastąpić tylko w granicach sumy ubezpieczenia. Zakład ubezpieczeń nie odpowiada za zaistniałe szkody w budynkach rolniczych, które zostały wyrządzone umyślnie przez ubezpieczającego lub przez osobę za którą ubezpieczający ponosi odpowiedzialność albo która pozostaje z ubezpieczającym we wspólnym gospodarstwie domowym, a także wyrządzone wskutek rażącego niedbalstwa przez te osoby.

Niezależnie od powyższego uprzejmie informuję, że w przypadku niezgodzenia się z decyzją zakładu ubezpieczeń lub w związku z opieszałością w likwidacji szkody, ubezpieczony może złożyć skargę do wyższej instancji danego zakładu ubezpieczeń, np. Dyrektora Okręgu lub Zarządu Zakładu Ubezpieczeń, jak również może zwrócić się o pomoc do Rzecznika Ubezpieczonych. W przypadku kierowania skargi na działanie zakładu ubezpieczeń do Rzecznika Ubezpieczonych, w skardze tej należy podać m.in. w zwięzłej i krótkiej formie stan faktyczny dotyczący szkody i działań z nią związanych, jak również argumenty potwierdzające swoje roszczenie w stosunku do firmy ubezpieczeniowej.

Do skargi należy dołączyć, jeżeli jest się w jej posiadaniu, korespondencję z zakładem ubezpieczeń, bądź inne dokumenty, które będą potwierdzeniem roszczeń.

Skargi, listy, które wpływają do Biura Rzecznika Ubezpieczonych są przedmiotem analizy ekspertów, którzy zachowując formę pisemną, na bieżąco informują wnioskodawców o podjętych krokach w danej sprawie.

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa
Rady Ministrów